

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий медичний інститут

Кафедра соціальної роботи, педагогіки та логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«2» 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З АУТИЗМУ

016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія

ОП Логопедія та психокорекційний супровід

Розробники

Завідувач кафедри соціальної роботи,
педагогіки та логопедії

Гарант освітньої програми

В.о. директора ННМІ

Начальник НМВ

Савінова Н.В.

Савінова Н.В.

Савінова Н.В.

Кузнецова О.А.

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Практикум з аутизму	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2024 -2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна, заочна форма	
	2	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5кредитів / 150 годин	
Структура курсу:	Денна форма	
лекції	18 год. лекції	6 год. лекції
семінарські заняття (практичні)	36 год. практичні (семінарські)	12 год. практичні (семінарські)
годин самостійної роботи студентів	96 год. самост. роб. студентів	132 год. самост. роб. студентів
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	12%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів:

Навчальна дисципліна «Логопедична допомога дітям з розладами аутистичного спектру» є вибірковою складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.01 Логопедія і передбачає вивчення теоретико-методичних основ практичного логопедичного супроводу осіб з РАС.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Логопедична допомога дітям з розладами аутистичного спектру» є – формування у студентів цілісної системи професійних компетенцій, що дозволяють результативно проводити логокорекційну, логорозвиткову роботу з дітьми, які страждають на розлади аутистичного спектру, з метою забезпечення їх мовленнєвого розвитку та процесу соціалізації, розуміння структури та спрямованості індивідуальних психокорекційних і логокорекційних програм для цієї категорії дітей.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Отримати знання щодо порушень мовленнєвого розвитку дитини з РАС.

Розширити бачення про сутність, форми і характерні риси дитячого аутизму та розлади аутистичного спектру.

Закріпити знання про психологічні особливості розвитку дитини з дитячим аутизмом та розладами аутистичного спектру.

Оволодіти методиками корекційного логопедичного впливу.

Вміти визначати причини та специфіку мовленнєвих порушень у дитини з РАС та відповідно до цього підбирати спеціальні методи, прийоми, зособи логокорекційної роботи.

Використовувати критерії диференціальної діагностики порушень мовленнєвої діяльності дітей із РАС при здійсненні комплексної оцінки їх психофізичного розвитку.

Аналізувати клінічні прояви порушень психофізичного та мовленнєвого розвитку у дітей із РАС.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Шифр	Інтегральні компетентності
	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
Шифр	Загальні компетентності
ЗК 01	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 02	Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо.
ЗК 03	Здатність працювати в команді.
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 05	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 06	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 07	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 08	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 09	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Шифр	Фахові компетентності
СК 01	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної освіти та інклюзивного навчання.
СК 03	Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвиткову, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів та їх мовленнєвої діяльності.
СК 04	Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення на засадах партнерства.
СК 05	Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності
СК 06	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК 07	Здатність до організації освітнього та логокорекційного процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій
СК 10	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної освіти, інклюзивного навчання, логопедії.
СК 11	Здатність до прийняття, аналізу, апробації та впровадження інноваційних діагностичних і корекційно-розвиткових технологій вивчення мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності.
СК 15	Здатність взаємодіяти з усіма учасниками освітньо-корекційного процесу на засадах педагогічної деонтології, професійної етики, державних нормативно-правових норм.

Шифр	Програмні результати навчання
РН 01	Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.
РН 02	Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій корекції й супроводу в мультидисциплінарних контекстах.
РН 04	Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку осіб з ООП, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, на цій основі забезпечувати інтерпретації освітньої підтримки згідно особливих освітніх потреб здобувачів.
РН 05	Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові та логопедичні послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.
РН 08	Приймати ефективні рішення з питань спеціальної освіти, логопедичного супроводу та інклюзивного навчання, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки рішень.
РН 09	Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері спеціальної освіти та інклюзивного навчання.
РН 16	Розробляти програми індивідуального розвитку, впроваджувати їх, оцінювати якість; уміти конструювати і реалізовувати індивідуально-диференційований освітній підхід до мовленнєвого розвитку дитини, адекватний потребам дитини зокрема раннього віку.

2. Програма навчальної дисципліни

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
1	Кредит 1. Тема 1. Характеристика мовленнєвого розвитку дитини з РАС в онтогенезі.	4	6	20
2	Кредит 2. Тема 2. Проблеми комунікації дітей із РАС. Клінічні	4	8	20

	прояви.			
3	Тема 3. Особливості лексико-граматичної складової мовленнєвої діяльності дітей із РАС.	4	8	20
4	Кредит 3. Тема 4. Логопедична робота з формування розуміння мовлення у дітей із РАС.	4	8	20
5.	Тема 5. Логопедична робота з формування комунікативної функції мовлення у дітей із РАС.	2	6	16
		18	36	96
Всього - 90		18	36	96

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Характеристика мовленнєвого розвитку дитини з РАС в онтогенезі. Лекція 1-2 (4 години). 1. Загальна характеристика психічного розвитку дитини з РАС. 2. Розвиток пізнавальної сфери дитини з РАС: увага, сприйняття, пам'ять, мислення. 3. Особливості розвитку особистісної та емоційно-вольовий сфери дитини з РАС. 4. Дизонтогенез мовленнєвої діяльності дитини з РАС. 5. Різноманітність проявів мовленнєвих порушень у дітей із РАС. 6. Формування та розвиток основних видів діяльності дитини з РАС: ігрова, трудова, навчальна діяльність.
2	1. Тема 2. Проблеми комунікації дітей із РАС. Клінічні прояви. Лекція 3-4 (4 години). 1. Порушення комунікативної функції мовлення дітей із РАС. Автономність мовлення . 2. Особливості спілкування дітей із РАС з однолітками, батьками, педагогами. 3. Невербальна комунікація дітей із РАС. 4. Поняття мутизму. Природа мутизму при РАС. 5. Симптоматика, характерні особливості прояву мутизму при РАС. 6. Комунікативна поведінка дітей із РАС. 7. Вербальне спілкування дитини з РАС.
3	Тема 3. Особливості лексико-граматичної складової мовленнєвої діяльності дітей із РАС. Лекція 5-6 (4 години). 1. Особливості розвитку лексики (активного й пасивного словника) дитини з РАС. 2. Особливості функціонування різних частин мови в усних текстових висловлюваннях дитини з РАС. 3. Стан активного й пасивного словникового запасу. Особливості використання займенників дітьми з РАС. 4. Граматичні помилки в мовленні дитини з розладами аутистичного спектра. 5. Поява в мовленні дитини з РАС особистих займенників та особливості їх вживання. 6. Порушення семантики (метафоричне заміщення, розширення чи надмірне – до буквальності – звуження тлумачень значень слів), неологізми. 7. Порушення синтаксичної сторони мовлення дитини з РАС. 8. Порушення просодичних компонентів мовлення дитини з РАС.
4	Тема 4. Логопедична робота з формування розуміння мовлення у дітей із РАС. Лекція 7-8 (4 години) 1. Розуміння інструкцій, частин мови та їх зв'язків у реченні, тексті. 2. Логопедична робота з розвитку розуміння мовлення у дитини з РАС:

	а) методики роботи над розумінням інструкцій та їх виконання («Дай», «Покажи», «Принеси» тощо); б) методики формування у дітей з РАС навичок розуміння назв дій. 3. Технології навчання виконання інструкцій дітьми з РАС : а) на відтворення простих рухів; б) на відтворення рухів із предметами; в) на розуміння та відтворення дій за відеоматеріалами, фотографіями або картинками. 4. Зміст роботи з розвитку пасивного словника дитини з РАС. 5. Формувальні методики накопичення, збагачення пасивного словника у дітей з РАС. 6. Формувальні методики активізації предметного словника, словника ознак та дій у дітей із РАС. 7. Формувальні методики опанування навичок словотворення та словозміни у дітей із РАС.
	Тема 5. Логопедична робота з формування комунікативної функції мовлення у дітей із РАС. Лекція 9 (2 години) 1. Основні принципи індивідуальної логопедичної корекції комунікативної діяльності дитини: а) опора на збережені психічні функції, процеси, ресурси розвитку; б) послідовність корекційного впливу, щоденник спостереження за психічним станом дитини, розвитком комунікативних процесів. 2. Формування навичок експресивного мовлення у дітей з РАС засобами поведінкової терапії. 3. Технології наслідування в логопедичній практиці з дітьми з РАС. Комунікативні стимули. 4. Методики використання елементів жестового мовлення (зокрема, використання вказівного жесту для вираження свого бажання тощо). 5. Методики навчання дітей з РАС слів, які висловлюють прохання. 6. Технології формування умінь і навичок давати відповіді на запитання (про себе, про маму, іграшку тощо). 7. Розвиток розумових операцій: узагальнення, класифікація, серіація. Формування узагальнюючих понять у дітей із РАС. 8. Методики роботи над фразою, двослівними та складними реченнями з дитиною із РАС.

4.2. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план
1	Практичне заняття № 1. <i>Поняття про розлади аутистичного спектру.</i> 1. Загальна характеристика поняття <i>розлад аутистичного спектру</i>. Психічний розвиток дитини з РАС. 2. Розвиток пізнавальної сфери дитини з РАС: увага, сприйняття, пам'ять, мислення. 3. Особливості розвитку особистісної та емоційно-вольовий сфери дитини з РАС. 4. Складність структури порушеного розвитку дитини з РАС. Клінічна характеристика за МКХ-10 (11).
2	Практичне заняття № 2. <i>Етіологія та діагностика розладів аутистичного спектру.</i> 1. Діагностичні критерії розладів аутистичного спектру за міжнародними класифікаційними системами. 2. Дослідження стану розвитку осіб з розладами аутистичного спектра методом наукового спостереження. Правила організації якісного спостереження. 3. Методики комплексного обстеження дітей із РАС. Діагностична карта розвитку дитини.

	Прогноз. 4. Етіологія розладів аутистичного спектру. 5. Проблематика діагностики, корекційного супроводу дітей з розладами аутистичного спектра в українській та зарубіжній науковій літературі.
3	Практичне заняття № 3. <i>Проблеми диференціальної діагностики розвитку дітей із РАС.</i> 1. Дизонтогенез мовленнєвої діяльності дитини з РДА, РАС. 2. Різноманітність проявів мовленнєвих порушень у дітей із РАС: а) ехोलалії та особливості проявів у дітей із РАС; б) слова-штампи і фрази-штампи; в) фонографічність («папуга») мовлення дітей із РАС; г) відсутність звернень у мовленні; д) вживання особистих займенників. 3. Формування та розвиток основних видів діяльності дитини з РАС: ігрова, трудова, навчальна діяльність.
4	Практичне заняття № 4-5. <i>Порушення комунікативної діяльності дітей із РАС.</i> 1. Порушення комунікативної функції мовлення дітей із РАС. Автономність мовлення . 2. Особливості спілкування дітей із РАС з однолітками, батьками, педагогами. 3. Невербальна комунікація дітей із РАС. 4. Особливості вербальної комунікації дітей із РАС. 5. Типологія комунікативної поведінки дітей із РАС. 6. Методи альтернативної та підтримувальної комунікації, різновиди арт-терапій (музикотерапія, ігротерапія, анімалотерапія та ін.).
5	Практичне заняття № 6-7. <i>Особливі прояви мутизму у дітей із РАС.</i> 1. Поняття мутизму. Причини. 2. Види мутизму. Прояви , патонегез. 3. Клінічна картина селективного мутизму при РДА. 4. Характерні особливості мутизму при РДА. 5. Поведінка дітей із мутизмом при РАС. 6. Лікування і корекція мутизму.
6	Практичне заняття № 8-9. <i>Особливості формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей із РАС.</i> 2. Особливості розвитку лексики (активного й пасивного словника) дитини з РАС. 2. Особливості функціонування різних частин мови в усних текстових висловлюваннях дитини з РАС. 3. Стан активного й пасивного словникового запасу. Особливості використання займенників дітьми з РАС. 4. Граматичні помилки в мовленні дитини з розладами аутистичного спектра. 5. Поява в мовленні дитини з РАС особистих займенників та особливості їх вживання.
7	Практичне заняття № 10-11. <i>Порушення семантики та просодики у дітей із РАС.</i> 1. Порушення семантики у дітей із РАС: а) метафоричне заміщення, б) розширення чи надмірне – до буквальності – звуження тлумачень значень слів, в) неологізми. 2. Порушення синтаксичної сторони мовлення дитини з РАС. 3. Порушення просодичних компонентів мовлення дитини з РАС. 4. Ехोलалії .
8	Практичне заняття № 12-13. <i>Особливості розуміння змісту висловлювання дітьми з РАС.</i>

	1. Розуміння інструкцій, частин мови та їх зв'язків у реченні, тексті. 2. Логопедична робота з розвитку розуміння мовлення у дитини з РАС: а) методики роботи над розумінням інструкцій та їх виконання («Дай», «Покажи», «Принеси» тощо); б) методики формування у дітей з РАС навичок розуміння назв дій. 3. Технології навчання виконання інструкцій дітьми з РАС : а) на відтворення простих рухів; б) на відтворення рухів із предметами; в) на розуміння та відтворення дій за відеоматеріалами, фотографіями або картинками.
9	Практичне заняття № 14-15. <i>Словникова робота з дітьми з РАС.</i> 1. Зміст роботи з розвитку пасивного словника дитини з РАС. 2. Формувальні методики накопичення, збагачення пасивного словника у дітей з РАС. 3. Формувальні методики активізації : а) предметного словника, б) словника ознак, в) словника дій у дітей із РАС. 4. Формувальні методики опанування навичок словотворення у дітей із РАС. 5. Технології формування навичок словозміни у дітей із РАС. 6. Створення розвиткового середовища. Тематична спрямованість.
10	Практичне заняття № 16-17. <i>Логопедична корекція комунікативної діяльності дитини з РАС.</i> 1. Основні принципи індивідуальної логопедичної корекції комунікативної діяльності дитини: а) опора на збережені психічні функції, процеси, ресурси розвитку; б) послідовність корекційного впливу, щоденник спостереження за психічним станом дитини, розвитком комунікативних процесів. 2. Формування навичок експресивного мовлення у дітей з РАС засобами поведінкової терапії. 3. Технології наслідування в логопедичній практиці з дітьми з РАС. Комунікативні стимули. 4. Методики використання елементів жестового мовлення (зокрема, використання вказівного жесту для вираження свого бажання тощо). 5. Методики навчання дітей з РАС слів, які висловлюють прохання.
11	Практичне заняття № 18. <i>Логопедична робота над фразовим мовленням з дитиною з РАС.</i> 1. Технології формування умінь і навичок запитання-відповідь (про себе, про маму, іграшку тощо). 2. Розвиток розумових операцій: узагальнення, класифікація, серіація. Формування узагальнюючих понять у дітей із РАС. 3. Методики роботи з дитиною із РАС над фразою, двослівними та складними реченнями.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь в обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне **володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.**

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ДОПОВІДЬ)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

Завдання:

1. Діагностика порушень емоційно-вольової сфери та поведінки дітей з РАС
2. Відмежування РАС від подібних станів.
3. Структура порушень комунікативної функції у дітей з РАС.
4. Соціальні фактори впливу на порушення комунікативної поведінки дітей з РАС.
5. Прогноз психічного й мовленнєвого розвитку дітей з РАС.
6. Сучасний стан та перспективи розвитку системи допомоги дітям з РАС.
7. Робота з сім'єю, яка має дитину з РАС.
8. Прояви агресивної поведінки у дітей з РАС.
9. Види агресивної поведінки у дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери та РАС.
10. Соціальна адаптація дітей з РАС.
11. Роль сім'ї в соціальній адаптації дітей з розладами емоційно-вольової сфери та РАС.

Питання для самоконтролю

1. Система комплексної медико-психолого-педагогічної корекції РАС.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку систем допомоги дітям з РАС.
3. Робота з сім'єю дитини з РАС.
4. Особливості формування пізнавальної діяльності дітей з РАС.
5. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з РАС.
6. Напрямки логопедичної роботи з дітьми з РАС.
7. Роль педагогічного спостереження для диференціальної діагностики РАС.
8. Оцінка маніпулятивних функцій дітей з РАС.
9. Оцінка мовленнєвого розвитку дітей з РАС.
10. Корекція звуковимови у дітей з РАС.
11. Розвиток лексико-граматичної будови та зв'язного мовлення при РАС.
12. Зміст психопрофілактичної роботи з дітьми з РАС.

4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Методи навчання

Методи організації навчальної діяльності студентів: лекція, практичне заняття, самостійна робота, консультація.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні методи навчання: вправи, графічні роботи.

Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності студентів: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частковопошуковий (евристичний).

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові (драматизація) ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації емоційноморальних переживань, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

8. Форми контролю

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання творчо-пошукової роботи; виконання самостійної роботи (доповіді); усні відповіді на семінарських заняттях; Залік.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, надання відповідей на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язі навчального матеріалу.

Підсумковий контроль

Питання до заліку з навчальної дисципліни

1. Загальна характеристика психічного розвитку дитини з РАС.
 2. Розвиток пізнавальної сфери дитини з РАС: увага, сприйняття, пам'ять, мислення.
 3. Особливості розвитку особистісної та емоційно-вольової сфери дитини з РАС.
 4. Дизонтогенез мовленнєвої діяльності дитини з РАС.
 5. Різноманітність проявів мовленнєвих порушень у дітей із РАС.
 6. Формування та розвиток основних видів діяльності дитини з РАС: ігрова, трудова, навчальна діяльність.
 7. Основні принципи індивідуальної логопедичної корекції комунікативної діяльності дитини:
 - а) опора на збережені психічні функції, процеси, ресурси розвитку;
 - б) послідовність корекційного впливу, щоденник спостереження за психічним станом дитини, розвитком комунікативних процесів.
 8. Формування навичок експресивного мовлення у дітей з РАС засобами поведінкової терапії.
 9. Технології наслідування в логопедичній практиці з дітьми з РАС. Комунікативні стимули.
 10. Методики використання елементів жестового мовлення (зокрема, використання вказівного жесту для вираження свого бажання тощо).
 11. Методики навчання дітей з РАС слів, які висловлюють прохання.
 12. Технології формування умінь і навичок давати відповіді на запитання (про себе, про маму, іграшку тощо).
 13. Розвиток розумових операцій: узагальнення, класифікація, серіація. Формування узагальнюючих понять у дітей із РАС.
 14. Методики роботи над фразою, двослівними та складними реченнями з дитиною із РАС.
- Зміст роботи з розвитку пасивного словника дитини з РАС.
15. Формувальні методики накопичення, збагачення пасивного словника у дітей з РАС.
 16. Формувальні методики активізації предметного словника, словника ознак та дій у дітей із РАС.
 17. Формувальні методики опанування навичок словотворення та словозміни у дітей із РАС.
 18. Особливості розвитку лексики (активного й пасивного словника) дитини з РАС.
 19. Особливості функціонування різних частин мови в усних текстових висловлюваннях дитини з РАС.
 20. Стан активного й пасивного словникового запасу. Особливості використання займенників дітьми з РАС.
 21. Граматичні помилки в мовленні дитини з розладами аутистичного спектра.

22. Поява в мовленні дитини з РАС особистих займенників та особливості їх вживання.
23. Порушення семантики (метафоричне заміщення, розширення чи надмірне – до буквальності – звуження тлумачень значень слів), неологізми.
24. Порушення синтаксичної сторони мовлення дитини з РАС.
25. Порушення просодичних компонентів мовлення дитини з РАС.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумкова робота (залік)	Сума
Теми	Сам. Р.	40	100
T1-T5	II		
50	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Базима Н. В. Формування мовленнєвої активності у дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.03. Київ, 2014. 22 с.
2. Базима Н. В., Мороз О. В. Значення музикотерапії для розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями. Логопедія. 2013. № 3. С. 3-8.
3. Головченко С. М. Корекційно-відновлювальна допомога дітям з аутичними проявами в поведінці. Таврійський вісник освіти. 2015. № 2(50). Ч. I. С. 86-91.
4. Грабовська С. Л., Островська К.О. Генералізація соціальних умінь у осіб з порушеннями аутистичного спектру. Соціальна адаптація дорослих осіб з порушенням розвитку : Матеріали науково-практ. конф. з міжнародною участю (31 серпня - 1 вересня 2012 р.). Львів, 2012. С. 36–40.
5. Ігнат'єва О. Формування комунікативних навичок у дітей із розладами аутистичного спектру в умовах інклюзивного навчання. Соціальне партнерство в інклюзивній освіті : акмеологічні засади, сучасні реалії : збірник наук. праць за матеріал. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ізмаїл : 15 квітня 2019 р.). Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2019. С. 47-51.
6. Купчак О. М. Система логопедичної корекції з дітьми із розладами спектру аутизму / О. М. Купчак. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe.

7. Літвінова О. В. Щодо питання систематизації мовленнєвих порушень при аутизмі / О. В. Літвінова // Логопедія. – 2013. – № 3. – С. 48-51.
8. Логвінова І. П. Формування комунікативної потреби дітей з аутизмом у невербальній взаємодії / І. П. Логвінова // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. – С. 59-61.
9. Навчання та виховання дітей розладами аутичного спектра : методичний посібник / укл. : Л. О. Прядко. Суми : НВВ СОППО, 2016. 60 с.
10. Олійник В. В. Інклюзивна школа : психолого-педагогічний супровід дітей з розладами спектру аутизму в умовах інклюзії. К. : Крок за кроком, 2010. 27 с.
11. Островська К. О. Аутизм : проблеми психологічної допомоги. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 110 с.
12. Островська К. О., Дума Л. Б. Застосування музичної терапії у роботі з аутичними дітьми. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. міжн. конф. Київ, 2008. С. 182–183.
13. Островська К. О., Качмарик Х. В. Особливості інтелекту дітей зі спектром аутистичних порушень. Збірник наукових праць інституту психології імені Г. С. Костюка НАПНУ. 2012. Том XIV. Ч. 6. С. 350-357.
14. Пасєвіна О. А. Можливості інклюзивного навчання дітей з розладами аутистичного спектру / О. А. Пасєвіна // Молодий вчений. – 2013. – № 2 (02). – С. 99-104
15. Синьов В. М., Шульженко Д. І. Особливості умови соціалізації дітей з аутистичними порушеннями. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : збірник наук. праць. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. № 21. С. 251-256.
16. Скрипник Т. В. Методика дослідження психічних процесів у дошкільників з аутизмом : методичні рекомендації. К. : Педагогічна думка, 2008. 72 с. 85
17. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму. К. : Фенікс, 2010. 388 с.
18. Скрипник Т. В. Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / за заг. ред. Т. В. Скрипник. Київ, 2013. 234 с.
19. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі : навч.-наочн. посіб. / уклад. Т. Скрипник. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
20. Ткач Х. Я. Обстеження мовленнєвого розвитку дітей з аутизмом і тяжкими порушеннями мовлення. На основі поведінкового підходу: практичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 136 с.
21. Тарасун В. В. Аутологія : монографія. К. : МП Леся, 2014. 580 с.
22. Шеремет М. К., Базима М. К. Розвиток мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Київ : ДІА, 2017. 100 с
23. Шеремет М. К. Корекційно-розвивальна робота з розвитку комунікативної функції мовлення у дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку. Актуальні проблеми корекційної освіти. 2015. № 5. С. 369-378.
24. Шульженко Д. І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей / Д. І. Шульженко. – К. : Слово, 2009. – 381 с.

Додаткова

1. Конопляста С. Ю. Логопсихологія: навч. посіб. / за ред. М.К. Шеремет. К.: Знання, 2010. Книга. 293 с.
2. Нечипоренко В.В. Підготовка фахівців для корекційної роботи з аутичними дітьми дошкільного віку. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19 Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2020. № 39. С.34-40.

3. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://griml.com/xgiWd>
4. Середовище, що належить дітям: порадник для педагогів закладів дошкільної освіти» ЮНІСЕФ, ВФ «Крок за кроком», 2019.
5. Тарасун В.В. Аутологія: теорія і практика. К.: «Вадекс», 2018. 590 с..
1. <https://lib.iitta.gov.ua/714863/1/%D0%90%D0%A3%D0%A2%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%AF.pdf>
6. Шульженко Д.І. «Освітньо-психологічна інтеграція (інклюзія) дітей із аутизмом»: монографія. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, вид-во Хортицької національної академії, 2017. 444 с.
7. Шульженко Д.І. Самостійна робота студентів як психологічний інструмент формування професійної свідомості корекційного педагога / Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. / за ред. В. М. Синьова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. № 38. Сер. 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. С. 202 – 208.
8. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

<http://www.nbu.gov.ua/node/1539>

<https://biblhgpa.jimdofree.com/>

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

<http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.

<http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.